

FOAIE

pentru

minte, inimă și literatură.

№. 37.

Luni, 15. Septembrie

1847.

Вовавъларѣ де ворвестреине дп лим-
ва ромънъ.

(Фрмаре.)

Маї зик іар зпї: віне, дестъл, vedem
кь ворвеле ачестеа сѣнт кьрат славоне,
зпгьрещї, тьрчещї etc, пѣ сѣнт ромънещї;
дсѣ че атъта стьрвїре а ле скоате афаръ?
пѣ кьтва лимбеле челле-лалте сѣнт пѣмаї
де вп элемент? пѣ ве зї кь лимба елленъ
аре атътеа ворве асіатїче шї еціптене?
пѣ ве зї лимба епглезъ жьштатате цертанъ
шї жьштатате галмъ? де че шї лимба
поастръ сѣ п'аїбъ ворве стрьїне каре
с'аѣ пѣмдптенїт, шї с'а депрїнс лътеа кь
дѣнселе? — Бѣпъ ворбъ, вѣпъ дптрева-
ре; дпсѣ domъле аша ар фї кьнд ар фї
шї ла пої аша; дар ве зї, ла пої пѣ тер-
це лъкръ тот аша.

Дп Гречїа аѣ венїт Фенїчіенї, попо-
дїн Асіа шї дїн Афрїка, шї тоцї дп пре-
зѣ аместекъндз'шї шї лимба шї датїнеле
шї депрїндерїле шї сѣпцеле, форматъ о
падіе каре пѣ се пѣмї Фенїчіенї, нїчі Еціп-
тенї, чї Danaї, Ахеї, Елленї шї дп зрмъ
Гречї. Атът авеа дрепт чеї дїн Асіа кьт
шї чеї дїн Афрїка, шї аколо фѣ зп фел
де ассоціадїе, ла дѣпшїї нїчі ворвеле еціп-
тене, нїчі челле фенїчіене пѣ ера стрьїне,

ера але лор ка шї челе че маї фькьрѣ
дп зрмъ.

Дп Енглїтера се аместекаръ Галї
шї Саксонї, шї локѣиторїї Енглїтереї пѣ
се пѣмїрѣ нїчі Галї нїчі Саксонї, чї Ен-
гле зї, адїкъ форматъ о падіе че пѣ ера
нїчі галъ нїчі саксонъ шї о лимбъ пѣоъ,
аместекатъ шї еа ка шї падіа, ікоапъ фо-
арте асемъпатъ падіеї. Аместекат е Ен-
гле зъл, аместекат ѣ дї е шї лимба; іар о
ассоціадїе, аместїк де капїтале; ла дѣп-
шїї іаръ ворвеле гале шї цертане пѣ сѣнт
стрьїне, сѣнт але лор.

Ла пої пѣ терце лъкръ, кьм ам зїс,
тот аша. Romanїї дїн Dacia, п'аѣ формат
алтъ падіе нїчі алтъ лимбъ, аѣ ретас
тот Ромънї. Кьрадї, дп лїнїе дреаптъ де-
ла Ромълѣ? ва дптрева чїне-ва. Кьрадї
пе кьт пот ретънеа падіїле де кьрате,
кьрадї кь пѣтеле кь пѣ шї 'а аѣ скїмват,
кьрадї кь датїнеле кь пѣ шї ле-аѣ скїм-
ват, кьрадї кь гьверїл шї кь цара кь 'шї
ле-аѣ пѣмїт тот-д'авна ромънещї; дпсѣ аѣ
венїт дптре еї Славонї, Фпгьрї, Гречї, по-
ате шї Тьрчї. Нїменї нїчі п'а пѣтѣт нїчі
пѣ 'ла сѣферїт чїне-ва сѣ'шї дппвїе нїчі
пѣтеле, нїчі леїїле, нїчі датїнеле; дїн кон-
тра а стат ка стрьїн, шї д'а ретас ачї
ел шї копїїї лѣї, де с'а дпкьскрїт, а кьѣ-

тат съ прииѣаскъ леѣеа ромънъ, лимба, ромънъ, даѣне ромъне, а къвтат съ се пѣтеаскъ Ромън. Ла пої п'а фост аша талтеш валтеш, че е ал тѣѣ, ал теѣ шї че е ал теѣ ал тѣѣ; ла пої п'а фост ассоѣаѣе. А фост о паѣе че с'а ѣнѣт принѣтре секолї шї калатїтѣѣ, че шї а консерват карактеръ шї тїпъл ориѣнар, че а приїмїт пе стрїп ка оаспе шї 'л а опорат къ пѣтеле де Ромън атѣпчї кънд а черѣт а се конформа къ леѣеле ѣѣреї. А фост о паѣе ка шї Гречїї карї, орї кът де къзвѣї ера, а кърор лимбъ попъларъ орї кът ера де аместекатъ къ ворѣе тѣрчещї шї італїане, кънд с'аѣ реѣеперат аѣ сїмѣїт къ свѣт Гречї шї къ аѣ ал лор, шї ѣаръ шї лимбъ.

Ної ка шї Гречїї ам къзѣт къ аѣевърат, ѣпсѣ пѣ аша де жос ка шї ѣпшїї къчї ѣп тот-ѣ'авна ам авѣт зп колѣ де пѣтѣпѣт знде съ пѣтем ѣпълѣа тѣптеле поастрѣ, знде съ ѣскїѣем враѣеле стрїпїлор, знде съї приїмїт шї пре еї, пе ачещї Гречї, съ ле ѣскїѣем шкоале спре а'шї кълїва шї пропага лимба шї свѣнїрїле, знде съ пе рѣгът ла Ѣвѣнезеѣ ѣп лимба поастръ, знде съ пе плъѣем ла Гъверн ѣп лимба поастръ, знде Гъвернъл съ пе аскълте шї съ пе респонзъ ѣп лимба поастръ, шї кънд а венїт о епохъ де реѣепераѣе, п'ам пѣтѣт фї невоїѣї а ѣпчепе ѣела тоате. Бїѣѣї Гречї фѣръ невоїѣї ѣела тоате а ѣпчепе: зечї де мїї де ворѣе стрїпїе а лепъѣа ѣп лимба лор; фѣръ невоїѣї ѣпсѣшї пѣтеле де Гречї шї де Еленї а шї 'л лѣа ѣпапї, къчї се пѣмїа. *ῥωμαίων*. Ної пѣ ам пѣмїт шї пе пѣмїт тот Ромънї, фраѣїї теї, Нѣмаї пої ѣп ачѣа паѣе потеотъ шї ѣппѣрѣтеасъ, пѣ-

маї пої ѣнѣтре тоѣї фраѣїї де ачѣешї фамїліе пе маї пѣмїт Ромънї; шї ваї! пѣтеле пѣрїпѣїлор поѣпрї, пѣ 'л вон фї консерват ѣоаръ ка съ 'л ѣсѣонорът! Еѣї Ромън, ѣонпѣле? ромънеще ворѣещї? Даѣа ѣар ворѣещї ромънеще, слава шї ѣнѣтеа пѣ свѣт ворѣе ромънещї. Орї мїнѣїт кънд зїчѣм къ свѣтем Ромънї, орї мїнѣїт кънд зїчѣм къ е лимба ромънъ асѣл кът о ворѣїм.

Съ лѣѣм ѣар лимба латїпъ, ва зїче алѣтѣла даѣа свѣтем Ромънї. Н'авем трѣвѣнѣѣъ с'о лѣѣм, пѣпѣтѣ къ о ам ѣнѣт шї о ѣнѣем; ѣпсѣ лимбеле, де шї свѣт тот ачѣлеа ѣшї аѣ шї еле фаселе лор. Платон ера Елен шї п'а скрїс лимба лѣї Омер, Гречїї де асѣзї свѣт Еленї шї пѣ скрїѣ лимба лѣї Платон, шї къ тоате ачѣете шї лимба лѣї Омер шї а лѣї Платон, шї а Гречїлор реѣепераѣї, тот лимбе елене свѣт.

Лимба поастръ е романъ ка шї чѣа латїпъ ѣпсѣ свѣт алѣѣ фасе: шї акът е ворѣа пѣмаї де а о кълїва шї а о кълїва ва съ зїкъ а о кърѣѣї, а о ѣпабїла, аї да о еѣѣкаѣе ѣзпъ паѣѣра еї, шї ла еѣѣкаѣа ачѣаста съ фїт къ лѣаре а мїпѣе ка ла орї че еѣѣкаѣе. Нѣ ѣп тоате фамїліле есѣ копїї вѣпї; пѣ ѣп пѣтеле тѣѣлор скрїїторїлор есе лимба кът се каѣе сѣеасъ. ѣп каселе знде тата тѣмѣл ѣпѣр'о парте шї мама ѣпѣр'алга, копїї зѣѣ, аѣ фел де фел фїсїонотїї, шї кът ер ешї кънд с'ор фаче маї, Ѣвѣнезеѣ маї шїе. Скрїїторїлор че даѣ шї прїп зпгѣрїе шї прїп славонїе, шї прїп франѣозїе, шї ѣп ѣреапѣа шї ѣп стѣлга, че арѣккъ пе хѣртїе че ле-о венї фѣръ къѣет, фѣръ зпїме, фѣръ ѣпѣреѣїме, кът ле свѣт зрѣѣрїле аша ле есте шї лимба.

Че пъкат пентрѣ нище каѣсе атѣт де днделесе шѣ атѣт де паціонале, съ асѣ-
de чѣне-ѡа атѣта, съ ворѡеаскѣ атѣта, съ
кѣлтѡаскѣ атѣта, ка съ'шѣ факѣ атѣдѣа
ѡоѣторѣ де рѣѣ!

Іар се маѣ скоалѣ о дндреѡаре: „Бѣ-
не, възѡѣ кѣ ворѡеле фенѣчѣане шѣ еѣ-
птене пѣ сѡнт стрѣне дн лѣтѡаелепѣ; вор-
ѡеле гале шѣ цертане пѣ сѡнт стрѣне дн
чѡа енглезѣ, кѣ ла поѣ сѡнт стрѣне челе
зѡгѡреѣдѣ, славонѣдѣ, ш ч л: ам възѡт а-
чѡаста; дар де че съ пѣ прѣѣѣтѣ шѣ поѣ
ворѡе стрѣне кѣт прѣѣтеск шѣ алте лѣт-
ѡе форматѣ, кѣт прѣѣѣѣа лѣтѡа елепѣ фор-
матѣ, дн скрѣерѣле лѣѣ Сепонфонтѣ, кѣт
прѣѣтесѣе лѣтѡа франѣезѣ асѣзѣ?“ — Съ
прѣѣѣѣтѣ, донѡѡе, чѣне зѣче съ пѣ прѣѣѣѣтѣ;
съ фѣе ѡлсѣ чѡа ворѡе де костѡте, де да-
тѣне стрѣне, де дрегеторѣѣ стрѣне, ворѡе
че адѣк а мѣнте ѡн лок, о царѣ, о епѡхѣ;
лѣ днсѣ шѣ ворѡе каре не деградѣ. Ам
зѣк кѣ пѣтеле, фѣѣнда поастрѣ, карѡеа,
сѡпцеле не сѡнт ромѣнеѣдѣ, ш'апоѣ слаѡа,
чѣпстеа, словозѣнѣа, мѣла дн поѣ, каре сѡнт
фрѣктеле омѣлѣѣ, съ не фѣе стрѣне? поѣ
съ п'авѣт нѣчѣ де кѣт? — Оастѣа, артеле,
pedestrѣ, кѣлѣрегѣѣ съ фѣе ромѣнеѣдѣ, шѣ
дежѣрѣстѡа, расѡѡдѣл, съ фѣе стрѣне? п'ор
фѣ авѣнд астеа пѣте дн лѣтѡа Ромѣнѣ чѡа
таре, п'ор фѣ авѣнд пѣте ла фрадѣѣ поѡѣрѣ?
Азѣѣ де ѡн пом, дндѣ сѡѡѡѣ кѣ се пѣте-
ѣе Портокал преѣѣт локѡѣторѣл Ромѣнѣ-
еѣ се пѣтесѣе Ромѣнѣ; темѣлѣа лѣѣ се пѣ-
тесѣе рѣдѣчѣпѣ, преѣѣт а Ромѣнѣлѣѣ, пѣ-
чѣоаре; матерѣа лѣѣ чѡа маѣ таре се пѣте-
ѣе лѣтѡѣ ка а Ромѣнѣлѣѣ карѡе, оасе...
днѡѡлѣтѣра лѣѣ, скоарѣѣ, ка а Ромѣнѣлѣѣ
пеле; партеа зѡедѣ чѣ чѣркѣлѣ прѣѣотр'ѣн-
сѣл се пѣтесѣе тѣѣст сѡѣ сѡѣ, ка а Ромѣ-

нѣлѣѣ сѡѡѣ; ресѣрѣтѣреле че се дндпарт
дн трѣнѣѣл лѣѣ се пѣтеск ратѣре, [ка але
Ромѣнѣлѣѣ враде; днѡѡѣтѣра лѣѣ чѡа вер-
de шѣ зѡѡрѣтоаре кѣ се пѣтесѣе фрѣнѣе,
ка а Ромѣнѣлѣѣ пѣр, цѣне, сѡрѣчѣене; азѣ-
ѣѣ кѣ фрѣнѣа лѣѣ е граѣсѣ, таре, шѣ дн
форма пѣрѣлѣпѣ, кѣ форма шѣ тѣрѣѣеа
сѡѣ фѣѣѣѣѣѣа ачѣлѣѣ пом е егалѣ кѣ а
портокалѣлѣѣ, кѣ флѡареа лѣѣ е алѣѣ, мѣ-
росѣѣоаре атѣт кѣт дндѣ рекѣамѣ Парадѣ-
сѣл шѣ пѣлѣерѣле прѣѣеѣ мѣресе че а ешѣт
дн тѣѣнѣле креатоаре але лѣѣ Дѣтѣезѣѣ;
азѣѣ ѣарѣ кѣ тодѣ пѣкторѣѣ, фѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ
ѡѣд, дн Ромѣнѣ, дн кѣѡѡл шѣ датѣнеле лѣѣ,
фѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ ѣталѣче шѣ датѣне романе, шѣ
кѣ лѣтѡа лѣѣ дндѣ рекѣамѣ лѣтѡа Італѣеѣ,
лѣтѡа лѣѣ Вѣрѣѣлѣѣ шѣ а лѣѣ Данте, шѣ
дндѣ прѡмѣтте о пѣнтѣ фѣрѣчѣѣтѣ кѣ Евро-
па чѣѡѣлѣсатѣ. Азѣѣѣ не зѣтѣ кѣ ачѣл по-
тѣ чѣ се кѣамѣ портокал кѣ тоате харак-
терѣстечеле портокалѣлѣѣ, кѣ дѣѣ нище фрѣк-
те че се пѣтеск тѣре пѣдѣреѣе! орѣ шѣ
маѣ рѣѣ, кѣ се пѣтеск гѣгошѣ де тѣѣѣ!
Нѣ те-аѣ мѣра? п'аѣ зѣче кѣ мѣѣте патѣра-
лѣѣѣл, днѡѡѣдатѣл, фѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ, патрѣѣѣѣл,
ѡоѣторѣл дѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ де ѡѣне, каре ѡа съ те
дндоане кѣ атѣтеа ѣдеѣ шѣ адеѡѣрѣрѣѣ, дн-
чѣпѣнд дѣла о атѣт де гроасѣ мѣчѣѣне?
Де че пѣ те мѣрѣ дарѣ кѣнд дндѣ сѡѡѣне кѣ
Ромѣнѣлѣѣ кѣ тот пѣтеле лѣѣ, кѣ тот лап-
теле че а сѡнт, кѣ тот сѡпцеле че дн
чѣркѣлѣ прѣп ѡѣне, кѣ тоате враѣеле шѣ
пѣптѣл лѣѣ, кѣ тоатѣ ѣпѣша лѣѣ, кѣ
фрѣктеле факѣлѣѣѣѣѣѣлор лѣѣ, ор съ фѣе, мѣ-
лѣ, прѣѣтешѣг, чѣпсте, словозѣнѣе, слаѡѣ?!
О таре рѣтѣчѣре а поастрѣ!

Аста 'мѣ е ѡѡѡа, донѣлор, шѣ пѣ
тѣ прѣчѣнеѣдѣ сѡѣ ѡѣ фачѣдѣ а пѣ тѣ
прѣчѣне. Еѣ аста зѣк: ка нѣчѣ стрѣнѣѣ

)

нічі ворвеле лор съ пѣ фіе дп капѣл въ-
кателор.

Пѣтем дп челе дѣпъ вртъ авеа ворве
стрѣне пе атѣт кѣт вом ведеа къ лимба пѣ
devine нічі аспрѣ нічі монстрвоасъ, дѣпъ
патра ші дотрегѣл еї. Bezī o dāmъ па-
рісіанъ, дѣвестіть дп костѣмѣл съѣ паці-
опал саѣ дѣпъ moda епохеї; vezī ѣпсъ ші
о вртѣдаръ антїкъ, о коланъ саѣ піще чер-
чеї готїчі, зп шал асіатїк, о кончїрѣ кї-
незъ, кѣнд ачесте ornamente етеропене
сѣт сінгѣратїче ла зп дотрег омоцен,
де мѣлте орї сѣт маї піканте ші маї ін-
тересанте, дака dama аре ачева че се пѣ-
меще гѣст дп тоелетта са. Аместекѣл
ѣпсъ де пѣрці етеропене фѣрѣ гѣст, фѣ-
рѣ комбїнарѣ, фѣрѣ регѣлъ, фѣрѣ цїїндъ,
дп тот-д'ѣна фаче о карїкатѣрѣ. Фіе ші
ла пої ворве стрѣне пе кѣт поате а ле
іерта історїа падіеї ші арта, пе кѣт аче-
стеа съ п'адѣкъ паралїсіе лимвеї ші паці-
опалїтѣдїї поастрѣ.

ѣпсъ еѣ м'ам апѣкат съ фак зп во-
кабѣлар ші прекѣвдѣтарѣа еші маї марѣ
де кѣт дѣпсѣл. Атѣта ворвѣ пѣтрѣ вре
о 1200 де ворве! Ар авеа дрептате съ
зікѣ чїне-ва: „с'а скремѣт мѣнтеле ші а
пѣскѣт зп шоарече.“ Кѣ тоате ачестеа пѣ
е нічі о мїнѣне; мїнѣнеа ар фї кѣнд с'ар
скремѣ шоаречеле ші ар паще зп мѣн-
те; ші мїе, фїїнд кѣ дпї маї плаче маї
мѣлт адеверѣл де кѣт мїнѣнеле, дпї венї
съ пѣ преа фїѣ атѣт де скѣмп ші екопо-
нѣ дп прекѣвдѣтарѣа мѣа; маї вѣртос
кѣ мѣ сімѣїам ші датор а десѣачѣ пе
їчі колеа ші піще веки дѣторїї; еѣ, злѣ,
пѣлѣ акѣм пѣ мї ам дат дѣмїсіа ла
скріе ка съ дісер пе кредїторїї мѣї дес-
пре кредїтѣл пѣ карѣ мѣ вор опорѣ. Ам

врѣт с'арѣт кѣ ші д'акѣм дѣаїнте воїѣ
плѣтї дѣпъ кѣвїїндъ фїе кѣрѣїа.

Кѣ тоате ачестеа іарѣ де че съ'мї
дефайтѣ еѣ сінгѣр вокабѣларѣл мѣѣ, зі-
кѣнд кѣ е мїк. Нѣ е мїк нічі де кѣм.
De мїк лѣкрѣ лѣадї дѣмѣеавоастрѣ, атѣ-
теа ворве славопе, зогѣрѣщї, тѣрчѣщї ші
дїгѣнѣщї съ ле алѣнѣе чїне-ва дїп лимба
ротѣнеаскѣ? de мїк лѣкрѣ лѣадї дѣмѣеа-
воастрѣ съ се апѣче чїне-ва съ асѣде, ка
съ дптоаркѣ капѣл зпор кокоане че се
аместїкѣ ші дѣмѣеалор дп літератѣрѣ, ші
съ ле факѣ а пѣ маї пропѣца ворве ін-
повїле? Аста е о лѣпѣтѣ фоарте марѣ, пѣ-
трѣ кѣ кред крѣщїнеле кѣ кѣ ворвеле
воїѣ алѣнга ші фаптеле. Аста пѣ е мїк
лѣкрѣ, е преа марѣ, ші прїп вртареа зпї
асѣел де вокабѣлар і се кѣвенїа, дѣпъ то-
атѣ дрептатеа, о асѣел де прекѣвдѣтарѣ
ші о асѣел де поскѣвдѣтарѣ. De веї фї
кѣскат ѣпсъ, вѣпѣл мѣѣ чїтїтор, кѣт ле-
аї петрекѣт, кѣлпа пѣ есте а мѣа, кѣ еѣ
віет м'ам пѣс тоате пѣтерїле ка съ те
фак съ рѣзі, дака пѣ де антагонїщїї мѣї ім-
тацінаці чѣл пѣдїп де мїне. Зїкѣнд: ав-
тогонїщїї імацінаці, съ мѣ дпделѣдї кѣ-
рат кѣ воїѣ съ зік аша переалї, дпкїпѣдї
дп мїлтеа мѣа, съ пѣ карѣ кѣм-ва съ дї
плѣснеаскѣ прїп кап кѣ еѣ дпделег аша
сѣвдїрї, ка ада де пѣїажѣнѣ, перѣдїдї де
сѣвдїрїеї, овскѣрї кѣт авїа дї поате ведеа
лѣмѣа, ші пе еї ші пе скріерїле дѣмѣеа-
лор, саѣ чѣл пѣдїп че се дпфѣлѣ ка вро-
аска ка съ се факѣ воїѣ, че дїпѣт ка дїп-
царѣл пе ла зрекеа лѣвалї; съ пѣ карѣ
кѣмѣа съ кѣщѣдї асѣел ші съ атїпдї ор-
голїл ла атѣдїа сѣментї респектабїлї; кѣ
атѣчї вѣ м'амместїк, еѣ п'амзіе маї мѣлт
де кѣт пѣмаї імацінаці. Аша дака п'аї

пѣтѣт рѣде де дѣмнеалор, рѣзи дѣкаї де міне, кѣ м'ам пѣс съ іаѣ о кавсъ комъ-нѣ шї національ фѣръ съ тѣ дѣсарчїне нїменї, фѣръ съ мї плѣтаскъ нїменї, фѣръ съ ам лавдѣ, фѣръ съ ам фолос, фѣръ съ аспїр ла врѣп лавре пѣлїт, нїчї дѣкаї ла вре зп возїѣ. Рѣзи де аста плѣтѣ веї цїне кѣ тѣна де нїмѣ, кѣ зїте, рѣз шї еѣ, кредетѣ, де нѣ маї почїѣ; акѣм ам дѣчепѣт съ мї квнокъ пѣвзїна: кѣ воїѣ а фаче не нїще оаменї а креде кѣ сѣнт фїї лецїтїмї аї зпор пѣрїпцї кѣрор ла поартѣ пѣтеле, кѣнд еї дѣмї дѣмпѣтѣ пѣнтрѣ че съ ле стрїк фрѣмоаса ілвсїе де а се креде вастарзї! О пѣвзїна тѣа! шї mare дѣ-делепчїѣне а тѣтлор че спекѣл кѣ пѣ-щїпца поастрѣ!

Ачї ерам съ мї термін прекѣвдїтареа; шї дѣмї адѣсеїѣ а мїнте чева. О съ веzi фоарте дес, чїтїторѣа тѣѣ дѣ вока-вѣларѣа зрѣтѣор пе ла тѣлте ворѣе сем-пѣа ачеста (?). Атѣпчї съ щїї кѣ пе аколо мї се дѣфвндѣ тоатѣ прокопсеала, е семп кѣ дѣтревѣ шї еѣ де че орїцїне ва фї ворѣа ачѣеа. Дѣ алте локѣрї іарѣ веї ведеа ворѣе славоне орї тѣрчѣцї, фѣръ съ цї арѣт кѣм с'ар пѣтеа зїче пе ротѣпѣще, пе ачелеа съ щїї кѣ шї де ле мас аша спѣозврате, дѣсѣ мїцї сѣнт маї сѣпѣто-асе шї маївїї де кѣт челе-лалте. Нѣ щїѣ, зѣѣ, де аш пѣтеа еѣ дѣ зїоа де астрѣзї съ пѣїѣ дѣ лок де „вдрѣстѣ етате?“ Нѣ щїѣ че съ пѣїѣ дѣ локѣа ворѣелор дїспас, га-та, треавѣ, цѣамѣаш...“ Де вор кѣтеза алцїї, де вор щїї алцїї съ пѣїе алте ворѣе. еѣ зѣѣ пѣїї нїстѣескъ нїчї де кѣм кѣ с'ор фаче маї прокопсїдї де кѣт міне. Не зрѣтѣ іар, ла че съ зїк ворѣѣ mare? аз кѣшїва ла тоате ворѣеле дѣсетѣате ачї дѣ

вокавѣлар ам пѣтѣт съ кореспѣнз дорїп-целор шї ацѣптѣрїлор зпор рѣтѣчїдї де радїкалїдїї ка шї міне? ла кѣте воїѣ фї аїзрѣнд шї еѣ! шї пѣнтрѣ ачѣеа вѣ рог съ тѣ іертадї. Пѣкатѣл шѣртѣрїсїт аре пред маї кѣт о вїртѣте.

I. Eliade.

(Ва зрѣма.)

СПИЧЕ ІСТОРИЧЕ.

(Зрѣмаре.)

Астѣелїѣ дѣ тїмп фѣрте скѣрт кѣ ар-те шї аменїдѣрї аѣ копрїнс Міхаїѣ дѣо-цѣрї, адекъ Трансїлванїа дѣ 11 зїле, ва съ зїкѣ: дїп 18. Октомврїе, саѣ зїоа лѣї Лѣка, пѣлѣ дѣ 28. Октомврїе зїоа лѣї Сї-мон шї Іѣда. Іар Молдавїа дѣ опт зїле, адекъ дѣла 1. Маїѣ, пѣлѣ дѣ 8. фѣръ а перде тѣкар зп солдат.

Дѣ 26. Маїѣ прїнчїпеле Міхаїѣ трї-мїте солї ла четѣцїле Трансїлванїеї, карїї съ спѣїе, кѣ ел фѣгѣрїнд пе Іеремїе дїп Молдавїа пѣлѣ ла термінїї Полонїеї, лар фї афлат дѣпрецїѣрѣа Хотїнѣлѣї, вnde лo-вїндѣа, аѣ репортат асѣпра лѣї вїкторїе, оторѣнд кѣтева мїї де полонї, іар Іеремїа скѣпѣнд кѣ кѣцїва лѣогѣ сїне. Ачѣ-стеа нѣ пѣмаї леаѣ дѣпцїпцат Міхаїѣ ла четѣцїле Трансїлванїеї, чї аѣ шї порѣнчїт тотодатѣ, ка съ шї контестѣзе вѣкѣрїа прїп дескѣркареа тѣлѣрїлор, лѣкѣрѣ че ла Бра-шов се шї дѣпмїнї дѣ ачѣеашї зї.

Ла Молдавїа ле іартѣ дареа саѣ вїрѣл, шї врїп ачѣаста дї атраѣе ла аскѣлтарѣ, карїї аѣ снї апропїе, кѣ пѣлѣ кѣнд дї ва іерта де даре, вор мїаїта дїп але сале шї вор анѣра цара де рог ѣелїѣа де дѣтѣман. — Дѣ 27. Іевїе Міхаїѣ пѣрѣсїнд Молдавїа,

плеакъ кѣтре Брашов, vnde петрече 5 зиле. Факсіе зіче, къ ар фі фост пѣкѣжит пе брашовені пѣ шіѣ петрѣ че ворбе дешарте че авзі деспре еі, дѣкѣт ера хотѣрѣт але прѣда четатеа, дар вѣні дін ѓ-меніи сѣи ші авѣме Моісі Секвіл дѣ дѣ-вѣнзірѣ.

Ла 1. Івліе аѣ сосіт дела дѣпѣратѣл церманілор докторѣл Пец, каре пѣ воі а се апропіа де Міхаіѣ, пѣлѣ кѣнд пѣ ва тріміте врезн ом де ал сѣѣ ла дѣпѣратѣл дѣ кіп де гарантіе. Дечі тріміціѣнд Міхаіѣ пе ванѣл Міхалчѣ с'аѣ апропіат докторѣл спѣндѣші місізінеа са.

Дѣп 18. Івліе Міхаіѣ прескріе адѣнаре ценералѣ дін Белград, дар дѣнаіте де а се адѣна статѣріле, ел тратѣ кѣ соліи тѣрчещі ші кѣ чеі цермані, пе каріи дѣндѣле дарѣрї фѣрте splendide, дѣ словозі ла патріа лор. Сѣпт че кондіціи аѣ тратат кѣ дѣн-шіи п'аѣ кѣтнекат кѣ німе. Дѣтр'ачеа аѣ імпѣс о dare неавзітѣ де фіекаре пѣр-тѣ кѣте 6 фіоріні.*)

Дѣп ачест тімп Міхаіѣ кончеде пріп-чіпатѣл Молдавіеі лѣі Маркѣ, фіѣл лѣі Пе-трѣ Радоловічі; каре дѣсѣ пѣ пѣтѣ домпі маі мѣлт де чіпчі зиле, кѣчі полоніи аѣ реашезат пе Іереміа, чел скос де кѣтре Міхаіѣ.

Пе кѣнд Міхаіѣ дѣ тоатѣ лѣна лѣі Авѣст дісіѣне кастре дѣ маі мѣлте ло-кѣрї; дѣ секвіте; апропе де Севіш, дѣ кѣмпѣл пѣніи; ші іарѣш ла Тѣрда ші ла термініи Молдовеі петрѣ фаіма че се ав-зіа деспре веніреа тѣрчілор, а тѣтарілор

ші де алтѣ парте а полонілор; пе кѣнд іарѣш дѣчене а тірѣні пе повілі ші міш-кат де препѣсѣрї гоале дѣчене а ші де-кѣла пе кѣдѣва, іатѣ кѣ вѣні фрікоші о іеѣ ле фѣгѣ ші се департѣ дін царѣ, дѣ-тре каріи ера ші кѣпїтанѣл ценерал Моісі Секвіл кѣ кѣдѣва фрѣнташі, дѣпѣ каріи десертарѣ алдіи ші алдіи, іар чеі че рета-серѣ дѣ патріе дѣші фак плап дѣ аскѣне петрѣ де а се траѣе дела Міхаіѣ, пѣлѣ кѣнд дѣ трѣтѣ се декларарѣ дѣ пѣблїк де дѣшмані аі лѣі Міхаіѣ, (vezi Istvánffi паѣ. 488).

Дѣп 2. Септ. аі пощрїи се помепеск кѣ неѣе скрісорї дела повілі, дѣ каре се сілеск аі траѣе дѣ партеа лор спре а дѣ-трепрінде пѣрѣсіреа лѣі Міхаіѣ; дѣсѣ аі пощрїи кѣцетѣнд ла опестѣл пѣме, чел а-вѣрѣ пѣлѣ акѣм ла Міхаіѣ, vnde тречеаѣ де чеі маі кредіпчіоші, пе каріи німе пѣ іаѣ пѣтѣт пѣрѣ де вѣозеторіе саѣ трѣдѣ-чїзне, детермінарѣ а пѣ фаче нічі ачі врѣо пѣшіре некѣтпѣтатѣ, ші аша спре аші арѣта статорнічіа ші кредіпца; трімісерѣ ачеле скрісорї ла Міхаіѣ. Скрісоріле дѣ-кѣ пѣ вор фі сосіт ла пріпчіпе, кѣнд іатѣ кѣ ла брашовені ажѣог алтеле дѣ каре се копріндеа маі пе ларг тот планѣла де дефекдізне, дар ѓменіи пощрїи ші пе аче-стеа ле трімісерѣ пріп вѣ ом авѣме фѣ-рѣ ніч о дѣтѣрзіере.

Дар се дѣтѣмплѣ, кѣ ші Сівіеніи прі-тірѣ асеменеа скрісорї дін кастреле пові-лілор, але кѣрор копрїне ера ка ші ла але пѣстре. Сівіеніи мішкаді де есемпѣла пострѣ пе ачеле пѣ ле трімісерѣ пріп ом, чі ле дѣсерѣ еі дѣ персѣнѣ, лѣнд лѣнгѣ сіне ші пе омѣл кѣ скрісоріле поастре. Кѣнд ера маі сѣ дѣтре дѣ кѣртеа пріп-

*) Алдіи домпіторї імпѣсерѣ маі тѣрзіѣ пѣлѣ ші 18 талерї де пѣртѣ (ла о пѣртѣ се соко-тіа 5 – 10 razde). Trad.

чипелъѣ, дѣделег дела бѣре каріи фамиліарі де аї лѣи Міхаїѣ, къ челеламте четъці пѣ маї сънт крединчоасе прінчипелъѣ, чї къ тѣте с'аѣ ретрас де кѣтре ел, афаръ де сївіенї шї де врашовенї, асеменеа шї зп-гврїї дїн кастреле лѣи Міхаїѣ къ тоці аѣ фѣрїт шї с'аѣ дѣмпрезнат къ повїлії, къ щїгъндѣшї маї дѣтѣ амнестїе депїлїѣ пентрѣ тѣте кѣте с'аѣ дѣтѣмплат, къод се афла сънт дѣтѣндѣрїле лѣи Міхаїѣ, лѣ-крѣ, каре повїлії вѣзрошї дѣ кончесерѣ маї алес спѣрѣнд, къ къ модѣл ачеставор атраѣе дѣ пѣрѣдїле лор шї не секѣї, карїї еї кіетасерѣ не Міхаїѣ дѣ Трансїл-ванїа. къ пѣдежде къшї вор рекѣщї-га перѣвѣта лїбертате.*)

Ачестеа шї алтеле асеменеа дѣделег-гъндѣле сївіенї шї пертратѣнд лѣкрѣл къ амѣрѣнтѣл, се редиторк дїн дрѣм ла аї съї, де знде не ретрїміт нѣѣ скрїсорїле повїлілор къ алтеле че ле прїїмісерѣ дела перманї шї зогврї шї дела пресїдїарїї дѣм-пѣратѣлѣї цѣрманїлор, арѣтѣндѣне тото-датѣ шї а лор дѣфекцїзне дїн 10. Септ., дѣнѣ каре не рѣгъ къ тѣтѣ сїмінѣа, ка съ не дѣролѣм къ еї.

Фѣрѣ дѣтѣрїере се шї конкіетѣ се-патѣл шї попорѣл дѣкъ атѣнчї сеара дѣ дѣмінека 15. дѣнѣ трїнітате, знде тоці къ шаре аплавс се дѣвоїеск къ чеї че не сѣтѣзїа пѣрѣсіреа лѣи Міхаїѣ, шї дѣкъ дѣ аѣеа нѣпте се прїнд шї се пѣн ла прїн-соаре тоці ромѣнїї не къдї се пѣтѣ пѣне тѣна, дѣтре карїї ераѣ шї вїстїерїѣл Вїсте-ліе шї Георге фрателе лѣи Міхаїѣ ал шаре-

лѣи ван, не алції їарѣшї дї отѣбрѣрѣ, къѣ-тѣндѣсе ромѣнїї дѣ тѣте зпгїзрїле шї вѣїле шї дѣндѣсе торції фѣрѣ пічї о крѣдаре. Дѣ 2. Септ. каре къзѣ дѣтрѣо лѣнї, се рѣдїкарѣ фѣрчї дѣ мїж-локѣл піаѣеї.*) Се лѣдѣеце фаїта дѣспре венїреа ромѣнїлор шї къ ар фї апрѣне де термінїї Бѣрсеї ла Рѣкрѣ. Аѣеастѣ щїре о дѣтѣреск къдїва прѣкрѣсорї ромѣнїї вѣр-вацї фрѣлаташї дїн ѣстеа ромѣлѣ, карїї не щїеа нїмік дѣспре трѣдѣтѣра врашовенї-лор, прїн вртаре венїа ла пої къ тѣтѣ сї-гврїтатеа ка ла аї съї. Дар фѣрѣ весте пѣвѣлеск асѣпра лор рошновенїї, шї прїн-зъндѣї, дї дѣк дѣ четатеа Брашовѣлѣї, знде фѣкъндѣлїсе пѣдїнѣ черчетаре, дї отѣарѣ вїндѣї, пѣстрѣнд пѣмаї не ага къ вїїаѣѣ. Дѣ аѣеашї сеарѣ не ла 4 бѣре енїрѣ врашовенїї ка съ се опѣ-пѣ ромѣнїлор. Дѣсѣ ромѣнїї вѣзъндѣсе маї славі о їеѣ ла фѣгѣ, їар аї пощрїї не каре към дѣ ажѣнѣеа, дѣ отѣора. Дѣ 13. Септ. не ла амїаїлї врашовенїї пощрїї пор-песк кѣтре Прѣжмер, знде дѣшї ашеазѣл кастреле, ка дѣ зїѣа вртѣтоаре съ пѣвѣ-лїаскъ асѣпра ачелор ромѣнїї че се аѣе-птаѣ съ вїе не ла Оїтѣл. Дѣ 14. Септ. ла аї пощрїї се адаѣгѣ шї зогврїї скло-петарї недѣстрїї дѣ вѣтѣр де 150. Аша дѣдатѣ че мї се дѣдѣлї прїлеж пѣвѣлеск а-сѣпра ромѣнїлор карїї дѣчѣнеаѣ а се ар-рѣта. Дар лѣнта ѣеа дїнтѣї аѣ фост не-фѣрїчїтѣ неатрѣ аї пощрїї, къчї ромѣнїї дї рѣїтїїсерѣ къ о аѣѣелїѣ де тѣрїе, дѣ кътѣвдїї мерїрѣ, алції се рѣнїрѣ, їар ко-мандантѣл тѣнарїлор пощрїї къпѣтѣ прїн

*) De n'ar z'ira acesc adevar istorik тоці карїї претїнд а фї жѣдекторїї лѣи Міхаїл.

Трад.

*) Преа фрѣтѣѣ рѣпресалїе!!

Трад.

о вомъ о асфеліѣ де ловітврѣ, джкѣт п'аѣ ретас пеле пе трѣпѣл лѣи, кареа съ пѣ фіе фост арсъ. Де кѣтре сеарѣ ѣт-вларѣ аї пощрїї чева маї віне, кѣчї лварѣ дела ротѣнї дѣѣ тѣврї. Дн 15. дитор-кѣндѣсе брашовенїї дїн кѣмпѣл вѣтѣліеї, кѣчї ера театѣ, ка пѣ кѣтва съ фіе дн-кѣндїврадї де о парте саѣ де алта прїн врео стратацетѣ мїлітарѣ, пе спѣсерѣ, кѣткѣ арташѣл Сава, пе кареле Міхаїѣ дн лѣсасе дн Молдавіа кѣ днтреага ар-татѣ че ера центрѣ пресїдїѣ, чере, ка съ теаргѣ кѣдїва дїн кастреле нѣстре ла дѣн-сѣл шї съ л асїгѣре, кѣ ва пѣтеа інтра дн четатеа ноастрѣ фѣрѣ перїколѣл вїнедїї, съ шї вадѣ фетемеа шї копїїї че аре ако-ло, зїкѣнд, кѣ шї ел ар авеа дн кѣцет а се днпрезна кѣ аї пощрїї дн контра лѣї Міхаїѣ. Ачеаста с'ар фї фѣкѣт, дакѣ секѣї пѣ неар фї днпедекат. Пе кѣнд пе афлап нѣї дн одїхлѣ дн Брашов, іатѣ кѣ секѣї карїї шедѣа пе лѣнгѣ Олт, апрїнд Крїсва-влѣ шї Бодїла. Дн 16. се адѣнѣ ротѣнїї, карїї фѣдїсерѣ дн зїоа трекуѣтѣ шї се дн-презнѣ кѣ молдовенїї, днтре карїї ера ар-ташѣл Сава, де карїї се леагѣ шї секѣїї. Ачеїїїа маї пайате де а днчепе чева, трї-мїт дела Прѣжтер о депѣтацїе ла сенатѣл дїн Брашов ка съ чеарѣ вртѣтѣреле: 1) Днтреавѣ, центрѣ че пѣ іаѣ лѣсат съ треа-кѣ дн паче, чї леаѣ фѣкѣт фелїврї де стрї-кѣчївнї, оторѣнд фѣрте тѣлцї шї лѣндѣле шї машинеле де ресвоїѣ, черѣнд респнс ла ачеаста. 2) Чер, ка съ лї се дѣа лор тодї повїїї кѣцї с'ар афла ла еї шї маї алес чеї че с'аѣ днпрезнат дн зїоа трекуѣтѣ

кѣ брашовенїї дн контра ротѣнїлор, асе-тенеа шї тѣлѣ пе каре л'аѣ фост лѣат аї пощрїї. Ачестеа ле чер прїн вн брашовеан пе каре л'аѣ фост прїнс дн вѣтаїа дїн зїоа трекуѣтѣ. Че се ва фї іспрѣвїт, пѣ се шїе, атѣта днсъ аѣ фост адеврѣт, кѣ аменїн-дѣрїле сенатѣлї дїн Брашов п'аѣ фост фѣ-рѣ ресѣлат. Кѣчї аменїндѣдѣне секѣїї кѣ фок де кѣтва пѣ ле вом да пе повїлі шї тѣлѣ, аї пощрїї ле респнсерѣ прїн а-сетенеа аменїндѣаре зїкѣнд, кѣ де вор да секѣїї фок, атѣнчї еї ле отѣрѣ фетемїе шї копїїї карїї се афла спре сїгѣрїтате дн Бра-шов. Дн вртареа ачестора дн 17. Септ. трекуѣрѣ дн паче прїн дара Бѣрсеї нефѣ-кѣнд алтѣ стрїкѣчївнѣ, декѣт кѣ апрїнсерѣ вн сат ротѣнѣск че се дїнеа парте де Бра-шов, парте ера тошїа влѣї повїл. Чеї карїї трекуѣрѣ ера песте чїпчї мїї.

(Вор врта.)

Деаса черчетаре.

Соакра знѣїа днтрѣнд
 Не знѣгѣ жѣмвї, зїкѣнд:
 Бѣнѣ зїоа фѣтѣл меѣ,
 Іа vezї кѣм те іѣвек еѣ!
 Кѣ tot дес те черчетез.
 Ел рѣспнсе: Вѣз шї крез;
 Дар де веї, дн фелѣл меѣ,
 Ка съ те іѣвек шї еѣ,
 Маї пар съ тѣ черчетезї;
 Кѣ преа тѣлѣт тѣ 'ндаторезї. —

А. Паун.